VALTIONEUVOSTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Promemoria

Sjunde (7.) mötet för arbetsgruppen för sannings- och försoningsprocessen för döva och teckenspråkiga

Tid onsdag 21.6.2023 kl. 9.00–12.00
Plats: Helsingfors, Sal 9, Södra Esplanaden 4, 1 våningen + Zoom

Deltagare:

Vesa Vuorenkoski, ordförande
Pamela Sarasmo, sekreterare, JM
Corinna Tammenmaa, JM
Laila Vihersaari-Johnston, sekreterare, SRK
Taina Kulmala, SRK
~~Juha Luomala, SHM~~
~~Tea Hoffrén, SHM~~
Markku Jokinen, Finlands Dövas Förbund rf
Laura Pajunen, Finlands Dövas Förbund rf
Risto Hoikkanen, Föreningen Finlands Dövblinda rf
Salla Fagerström, Finlands dövhistoriska sällskap rf
Aarne Pirkola, Föreningen Finlands Dövblinda rf
Magdalena Kintopf-Huuhka, Finlandssvenska teckenspråkiga rf
Tolkning:
Mira Suomela, Andelslaget Via
Susanna Söderlund, Finlands Dövas Förbund rf
Karoliina Franck, Finlands Dövas Förbund rf
Taina Miettinen, Andelslaget Via
Jenni Hautamäki, Andelslaget Via
Ellen Hoang, Andelslaget Via
Salla Kuusinen Andelslaget Via

Promemoria

1. Ordförande Vuorenkoski öppnade mötet kl. 9.15 och välkomnade deltagarna till den förberedande arbetsgruppens sista möte. Ordföranden berättade att hans tjänsteuppdrag upphörde i går när den nya regeringen började sitt arbete, men att han dock gärna är tillgänglig för detta sista möte för att arbetet ska kunna slutföras.

   I början av mötet fördes en diskussion om att en direkt skrivning om fortsättningen av sannings- och försoningsprocessen inte har gjorts i regeringsprogrammet. Från statsrådets kansli berättade man dock att det finns ett engagemang för

processen. Avsikten är emellertid att huvudansvaret i fortsättningen ska överföras till justitieministeriet.

Den teckenspråkiga gemenskapen berättade att gemenskapen har varit mycket oroad över processens fortsättning, eftersom det inte finns någon direkt skrivning om processen i regeringsprogrammet. Teckenspråken nämns i tre punkter, och det kan nog anses att dessa skrivningar har en tydlig koppling till sannings- och försoningsprocessen. Där anges att man vill stärka ställningen för de inhemska teckenspråken. Dessutom främjas språkliga rättigheter genom att de åtgärder som fastställts i det språkpolitiska programmet fortsättningsvis vidtas och det utreds hur de teckenspråkiga barnens ställning inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen kan stärkas. Gemenskapen hörde sig för om vem de bör kontakta för att säkerställa att processen fortsätter.

Justitieministeriet konstaterade att regeringsprogrammet publicerats nyligen och att tjänstemannakåren fortfarande har mycket att analysera vad gäller skrivningarna. Det finns fortfarande mycket att reda ut, till exempel i fråga om budgeten, och vad den politiska ledningen har kommit överens om beträffande ärendet. Av de skrivningar som gäller teckenspråkiga personer hänför sig två till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. I dem handlar det troligtvis om stimulering.

Ordföranden konstaterade att gemenskapen kunde kontakta partisekreterarna och även statsministerns blivande statssekreterare.

2. Mötespromemoriorna för den 24 april och den 26 maj godkändes.

3. Kommentarer om utkastet till beslut om tillsättande och utkastet till mandat samt arbetsgruppens godkännande

Ordföranden sade att tjänstemannakåren redan gjort korrigeringar i handlingarna som gemenskapen föreslagit, men att det är viktigt att ännu en gång gå igenom handlingarna.

I allmänhet upplevde gemenskapen att förhållandet mellan handlingarna är tydligt och motsvarar den anda som har rått vid mötena och som har diskuterats.

<u>Beslut om tillsättande:</u> Organisationernas gemensamma arbetsgrupp har gått igenom handlingarna och i det här skedet togs endast några kommentarer upp. Gemenskapen har begrundat om det skulle vara nödvändigt att särskilt nämna att sekretariatet vid behov kan beviljas ytterligare tid. I detta avseende konstaterade man att det inte behövs någon separat skrivning, eftersom detta i vilket fall som helst skulle ske om ytterligare tid skulle behövas.

Dessutom har gemenskapen funderat på om det i beslutet om tillsättande borde finnas en mer exakt skrivning om utnämnandet av medlemmar i sekretariatet. Det fördes en diskussion om att det troligen kommer att finnas både heltids- och deltidsmedlemmar i sekretariatet. Det konstaterades att gemenskapen och styrgruppen ska delta i rekryteringsprocessen. Det kommer troligtvis att handla om tjänsteförhållanden, men någon eller några kan också vara till exempel utredare/i uppdragsförhållande. Sådana lösningar är dock inte lätta ur förvaltningssynpunkt, och när det gäller samernas process har man lärt sig att man till exempel måste tänka igenom tjänstemannastatusar och dataskyddsfrågor noggrant i förväg. När det gäller uppdragsförhållanden måste man också ta

hänsyn till att de medför ett krav på konkurrensutsättning, vilket är besvärligt, eller så kan det bli fråga om statsunderstöd. Med tanke på att juridiskt svåra frågor hänför sig till utnämnande och dessa fortfarande måste analyseras, fattades ett beslut om att hålla sig till de befintliga skrivningarna. Man beslöt dock vad gäller styrgruppen att i beslutet om tillsättande lägga till att styrgruppen deltar i valet av sekretariat.

Gemenskapen konstaterade att en så kallad hybridmodell för sekretariatet låter helt bra. Samerna har till exempel en generalsekreterare och tre planerare och en forskare. Det verkar som om samma kunde fungera även i denna process.

I fråga om de svenska översättningarna fördes en diskussion om att översättningarna bör fås via statsrådets kanslis översättningstjänster. Man fastställde att i beslutet om tillsättande lägga till en skrivning om att alla handlingar ska översättas till svenska.

En diskussion fördes om förhållandet mellan styrgruppen och sekretariatet. Man konstaterade att styrgruppen inte ska fatta beslut, men att skrivningen om att styrgruppen ska stöda och rikta sekretariatets arbete är bra. Dessutom diskuterade man styrgruppens sammansättning och konstaterade att det till exempel skulle vara bra för Folkpensionsanstalten och regionförvaltningsverket att delta i styrgruppen för att få myndigheterna engagerade i processen. Dessutom diskuterades förhållandet mellan gemenskapen och de övriga representanterna vad gäller antal. Det konstaterades att sannings- och försoningsprocessen inte kommer att framskrida om gemenskapen och staten inte förblir eniga sinsemellan. Framstegen bygger alltså på dialog och samförstånd mellan gemenskapen och staten, annars kan det inte vara fråga om en verklig sannings- och försoningsprocess. Det lönar sig inte att utvidga styrgruppen till att bli för stor. Dessutom fördes en diskussion om att statens och gemenskapens förhandlingsförbindelse är central. Sekretariatet ska vara medvetet om sitt eget instrumentella värde i detta sammanhang. Man konstaterade också att det kommer att vara enklare och snabbare att tillsätta styrgruppen än sekretariatet. Styrgruppen bör naturligtvis tillsättas före sekretariatet, eftersom styrgruppen deltar i valet av sekretariat.

Mandatdokumentet: På gemenskapens initiativ beslutade man att lägga till följande i processens principer: acceptans, erkännande och kontinuerligt lärande. Acceptansen är en välbekant och självklar princip för gemenskapen. Det innebär att samhället bör acceptera teckenspråkiga och döva personer som de är och inte försöka ändra dem.

Avsnittet om mål korrigerades så att det nämns i presens att processens mål är att förebygga att orättvisor inte längre sker. Det korrigerades dessutom att psykosocialt stöd ska tillhandahållas på finskt (inte Finlands) teckenspråk och finlandssvenskt teckenspråk. Vad gäller styrgruppen lades det även till att styrgruppens verksamhetssätt och sammansättning kan ändras genom överenskommelse mellan staten och döv- och teckenspråkssamhället.

Arbetsgruppen antog som sitt förslag mandatet och beslutet om att tillsätta ett sekretariat som utgjorde mötesbilagor jämte de korrigeringar och tillägg som man enades om i dag. Beslut fattades om att de korrigeringar/tillägg som gjordes i handlingarna ska skickas till medlemmarna per e-post för kvittering i morgon. Dessutom kom man överens om att även mötespromemorian ska godkännas via

ett e-postförfarande. Också utkastet till promemoria kommer att skickas till arbetsgruppen i morgon.

Det konstaterades att man kan återkomma till tillsättandet av styrgruppen och sekretariatet efter semestrarna.

Slutligen diskuterades offentlighet. Arbetsgruppens förslag kommer att vara offentligt när det är klart och handlingarna kommer att vara tillgängliga via Hankeikkuna.

Dessutom kom man överens om att statsrådets kansli ska informera gemenskapen när de får kännedom om statsrådets kanslis statssekreterare för att gemenskapen så snart som möjligt ska kunna ta kontakt med statssekreteraren för att fråga om processens fortsättning.

Ordföranden tackade gemenskapen, tolkarna och tjänstemannakåren för ett förtjänstfullt arbete. Ordföranden uttryckte sin uppskattning för det sätt på vilket gemenskapen har varit engagerad i arbetet och hoppades att detta kommer att bli en process som både gemenskapen och staten kan vara stolta över.

Gemenskapen tackade i sin tur ordföranden och tjänstemannakåren och de övriga organisationerna. Gemenskapen upplevde att det varit okomplicerat att skapa en växelverkan och att beredningen varit givande och en stor inlärningsprocess för alla.

4. Ordföranden avslutade mötet klockan 11.35.